

RAPORT ROCZNY

2017

TECHNOLOGIA ROKU: KRYPTOWALUTY W MAINSTREAMIE — BITCOIN OD 1000 DO 20 000 USD

Seria: Technologia w perspektywie roku

Fundacja „MOJE PODL@SIE. NOWOCZESNE, KREATYWNE, TWÓRCZE”

KRS 0000505740 · NIP 7191566531 · Grajewo, woj. podlaskie

Grudzień 2017

1. Wprowadzenie i kontekst roku 2017

Rok 2017 to moment, w którym kryptowaluty — dotąd temat niszowy, kojarzony głównie z entuzjastami technologii i, niesłusznie, z działalnością przestępczą — wchodzą do głównego nurtu debaty publicznej i finansowej na całym świecie. Bitcoin, który rok rozpoczął na poziomie ok. 1000 USD, kończy go w okolicach 14 000 USD, po tym jak w szczytowym momencie — 17 grudnia 2017 r. — jego kurs sięgnął niemal 20 000 USD. To wzrost rzędu ok. 1900% w ciągu jednego roku, zjawisko bez precedensu w historii rynków finansowych na taką skalę.

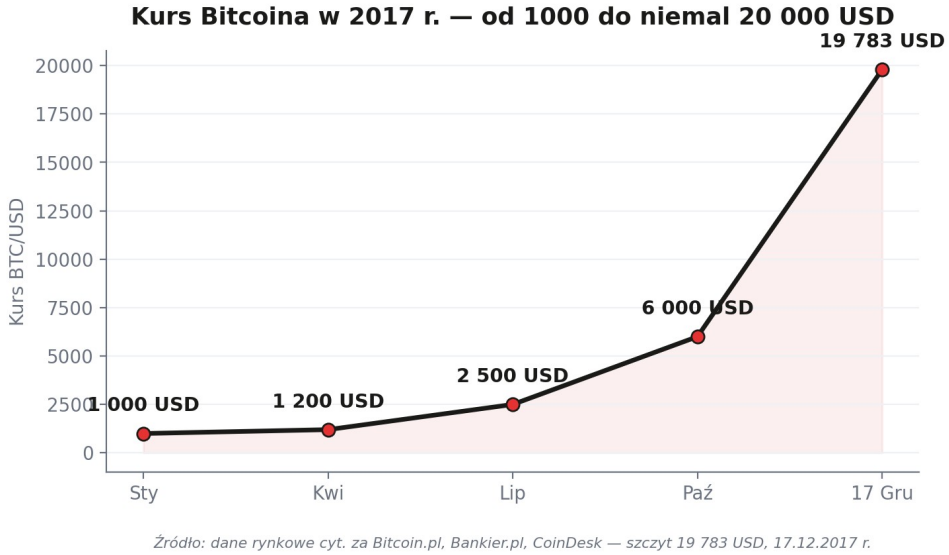
Równolegle do gorączki kryptowalutowej, w tle 2017 r. toczą się przygotowania do jednej z najważniejszych regulacji cyfrowych w historii Unii Europejskiej: ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO/GDPR), przyjętego w 2016 r. z terminem pełnego zastosowania od 25 maja 2018 r. Rok 2017 jest zatem także „rokiem przygotowań” — organizacje w całej Europie, w tym sektor NGO, rozpoczynają audyty i dostosowywanie swoich praktyk przetwarzania danych osobowych do nowych wymogów.

W dokumentacji grantowej Fundacji „MOJE PODL@SIE. NOWOCZESNE, KREATYWNE, TWÓRCZE” rok 2017 nie zawiera żadnego pojedynczego, opisanego szczegółowo projektu — inaczej niż lata 2015, 2016 i 2018. Warto jednak odnotować, że zbiorcze zestawienie efektów Fundacji (sporządzone w kontekście wniosku z 2026 r.) wskazuje na łącznie 7 projektów zrealizowanych w okresie 2015–2017, co oznacza, że w samym 2017 r. mogła toczyć się działalność projektowa nieudokumentowana w przekazanym materiale źródłowym szczegółowo. Nie fabrykujemy tu konkretnego projektu — odnotowujemy jedynie fakt istnienia takiej zbiorczej wzmianki jako możliwy trop do uzupełnienia własną dokumentacją Fundacji.

2. Technologia roku: kryptowaluty w mainstreamie

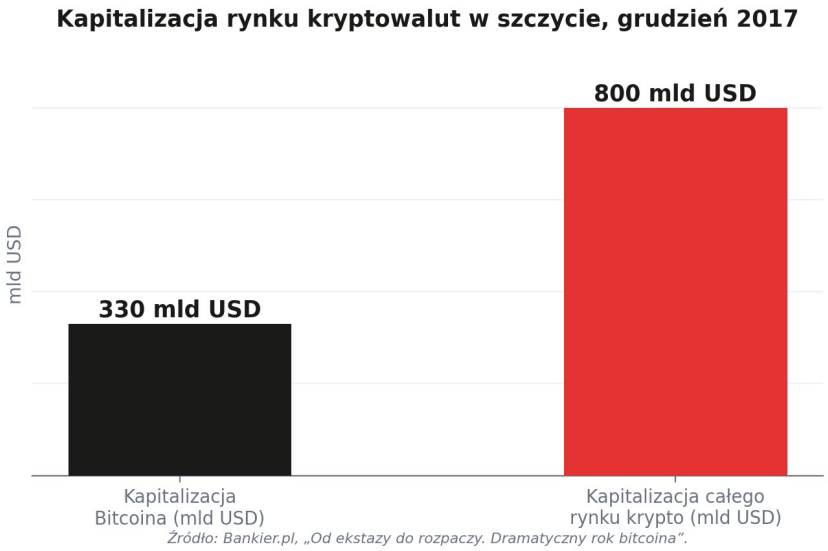
2.1. Anatomia gorączki bitcoinowej

Bitcoin, stworzony w 2009 r. jako zdecentralizowana, cyfrowa waluta niezależna od banków centralnych, spędził swoje pierwsze lata w niszy entuzjastów kryptografii i wolnościowców ekonomicznych. Rok 2017 zmienia to fundamentalnie. Kluczowym katalizatorem był kwiecień 2017 r., gdy Japonia oficjalnie uznała Bitcoina za legalny środek płatniczy — pierwsza duża gospodarka świata, która nadała kryptowalucie taki status. W ślad za tym poszła fala zainteresowania inwestorów instytucjonalnych i indywidualnych na całym świecie.

Rys. 1. Kurs Bitcoina w 2017 r. — od 1000 do niemal 20 000 USD. Źródło: dane rynkowe cyt. za Bitcoin.pl, Bankier.pl, CoinDesk.

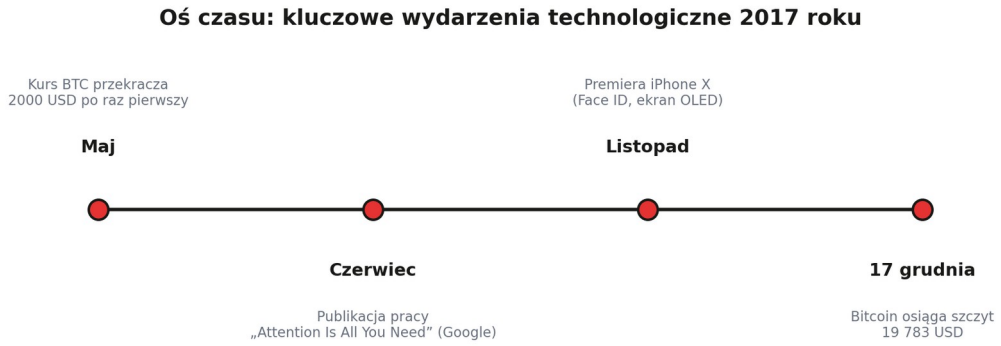
W szczytowym momencie kapitalizacja samego Bitcoina wynosiła ok. 330 mld USD, a łączna kapitalizacja całego rynku kryptowalut (uwzględniając Ethereum, Litecoin, Ripple i setki innych projektów) przekroczyła 800 mld USD. Wzrost ten napędzała nie tylko japońska legalizacja, ale też fala tzw. ICO (Initial Coin Offering) — nowej formy pozyskiwania kapitału przez startupy poprzez emisję własnych tokenów, często bez żadnego nadzoru regulacyjnego.

Rys. 2. Kapitalizacja rynku kryptowalut w szczycie, grudzień 2017 r. Źródło: Bankier.pl.

Październik 2017 r. przyniósł istotny kontrapunkt: Chiny, dotąd jeden z największych rynków handlu kryptowalutami, zdecydowały się zamknąć krajowe giełdy kryptowalutowe w ramach szerszej kampanii kontroli kapitałowej. Mimo to kurs Bitcoina kontynuował wzrost aż do połowy grudnia, napędzany głównie popytem inwestorów detalicznych w USA, Korei Południowej i Europie.

2.2. Kluczowe wydarzenia 2017 roku

Rys. 3. Oś czasu kluczowych wydarzeń technologiczno-finansowych 2017 roku. Opracowanie własne.

- Kwiecień 2017 — Japonia uznaje Bitcoina za legalny środek płatniczy.
- Czerwiec 2017 — kurs Bitcoina przekracza po raz pierwszy 3000 USD.
- Październik 2017 — Chiny zamykają krajowe giełdy kryptowalut w ramach kontroli kapitałowej.
- 17 grudnia 2017 — Bitcoin osiąga historyczny szczyt niemal 20 000 USD za jednostkę.
- Cały 2017 rok — organizacje w UE (w tym NGO) rozpoczynają przygotowania do wejścia w życie RODO 25 maja 2018 r.

3. Skala i tempo adopcji

Skala zjawiska kryptowalutowego w 2017 r. jest bezprecedensowa dla instrumentu finansowego tej klasy: wzrost o ok. 1900% w ciągu roku nie ma odpowiednika wśród tradycyjnych aktywów (akcji, obligacji, surowców) w porównywalnym okresie. Jednocześnie adopcja pozostaje skoncentrowana wśród inwestorów indywidualnych o wysokiej tolerancji ryzyka — Bitcoin w 2017 r. nie jest jeszcze powszechnie akceptowaną metodą płatności w handlu detalicznym, lecz przede wszystkim instrumentem spekulacyjnym.

Ten wzorzec — masowe zainteresowanie medialne i inwestycyjne bez odpowiadającej mu powszechnej użyteczności praktycznej — będzie się w kolejnych latach powtarzał przy okazji innych „gorączek” technologicznych (np. NFT w 2021 r.). Dla organizacji edukacyjnych stanowi to istotną lekcję: popularność medialna technologii nie jest tożsama z jej dojrzałością ani bezpieczeństwem dla przeciętnego konsumenta, co ma bezpośrednie znaczenie dla edukacji finansowej i cyfrowej grup narażonych na straty (osoby starsze, o niskich dochodach, słabo zorientowane technologicznie).

4. Analiza SWOT technologii roku

MOCNE STRONY (Plusy)	SŁABE STRONY (Minusy)
– Zdecentralizowany charakter — brak zależności od pojedynczego banku centralnego czy rządu. – Potencjał włączenia finansowego osób bez dostępu do tradycyjnej bankowości (w skali globalnej). – Technologia blockchain leżąca u podstaw kryptowalut ma zastosowania wykraczające poza finanse (np. weryfikacja dokumentów, łańcuchy dostaw). – Uznanie prawne w Japonii toruje drogę dalszej legitymizacji kryptowalut na świecie.	– Ekstremalna zmienność kursu — wzrosty i spadki rzędu kilkudziesięciu procent w ciągu dni lub tygodni. – Brak nadzoru regulacyjnego nad ICO stwarza pole do oszustw finansowych i utraty oszczędności przez niedoświadczonych inwestorów. – Wysokie zużycie energii elektrycznej związane z „kopaniem” (mining) Bitcoina budzi rosnące zastrzeżenia środowiskowe. – Skomplikowana technologia utrudnia zrozumienie ryzyka przez przeciętnego konsumenta.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
– Rosnąca legitymizacja prawna może w przyszłości otworzyć drogę do bezpieczniejszych, regulowanych produktów finansowych opartych na blockchain. – Technologia blockchain może usprawnić przejrzystość rozliczeń grantowych i śledzenie wydatkowania środków publicznych w sektorze NGO. – Edukacja finansowa i cyfrowa społeczności lokalnych zyskuje nowy, medialnie nośny temat do wykorzystania w warsztatach o bezpieczeństwie finansowym.	– Ryzyko utraty oszczędności przez osoby starsze i mniej zorientowane technologicznie, kuszone obietnicami szybkiego wzbogacenia się. – Gwałtowny spadek kursu (jak w 2018 r.) może uderzyć w zaufanie do technologii cyfrowych w ogóle, nie tylko do kryptowalut. – Brak edukacji finansowej dot. kryptowalut w Polsce zwiększa podatność społeczności lokalnych na oszustwa typu ICO czy piramidy finansowe. – Rosnąca presja regulacyjna (RODO od 2018 r.) wymaga od NGO dodatkowych zasobów na dostosowanie procedur ochrony danych, odciągając uwagę od działań merytorycznych.

Rok 2017 pokazuje ciemniejszą stronę medalu technologicznych „gorączek”: entuzjazm medialny i potencjał zysku przyciągają kapitał znacznie szybciej niż rozwijają się mechanizmy ochrony konsumenta. Dla organizacji

takich jak Fundacji „MOJE PODL@SIE. NOWOCZESNE, KREATYWNE, TWÓRCZE”, działających na rzecz grup zagrożonych wykluczeniem cyfrowym i finansowym, płynie z tego wyraźny sygnał: edukacja w zakresie bezpieczeństwa finansowego w internecie staje się równie istotna, co podstawowe kompetencje obsługi komputera.

5. Wpływ sektorowy

5.1. Biznes

Dla sektora finansowego rok 2017 jest rokiem wymuszonej refleksji: banki centralne i regulatorzy na całym świecie zaczynają poważnie analizować zjawisko kryptowalut, część instytucji finansowych uruchamia własne projekty badawcze nad technologią blockchain, a inne wprost ostrzegają klientów przed ryzykiem inwestycyjnym. Sektor startupowy przeżywa boom finansowania poprzez ICO — wg szacunków branżowych w 2017 r. zebrano tą drogą miliardy dolarów, częściowo bez odpowiedniego nadzoru.

5.2. Organizacje pozarządowe (NGO)

Dla sektora NGO w Polsce rok 2017 to przede wszystkim rok przygotowań do RODO — regulacji, która wejdzie w życie w maju 2018 r. i fundamentalnie zmieni sposób, w jaki organizacje przetwarzają dane osobowe beneficjentów, darczyńców i wolontariuszy. Mniejsze NGO, dysponujące ograniczonymi zasobami prawnymi i kadrowymi, stają przed wyzwaniem dostosowania swoich procedur bez wsparcia dedykowanych specjalistów ds. ochrony danych.

Dla Fundacji „MOJE PODL@SIE. NOWOCZESNE, KREATYWNE, TWÓRCZE” — mimo braku szczegółowo udokumentowanego projektu grantowego w 2017 r. — jest to prawdopodobnie okres kontynuacji działań zainicjowanych w 2016 r. (wsparcie eksperckie dla lokalnych NGO), które w naturalny sposób powinny były objąć również przygotowania do nadchodzącej reformy ochrony danych osobowych, biorąc pod uwagę, że projekt z 2016 r. już obejmował usługi prawne dla organizacji partnerskich.

5.3. Jednostki samorządu terytorialnego (JST)

Samorządy w 2017 r., podobnie jak NGO, rozpoczynają przygotowania do RODO, co wymaga przeglądu wszystkich procesów przetwarzania danych mieszkańców — od rejestrów meldunkowych po systemy obsługi petenta. Jednocześnie zjawisko kryptowalut pozostaje poza bezpośrednim zainteresowaniem administracji lokalnej, choć na poziomie krajowym rozpoczyna się dyskusja o potencjalnym opodatkowaniu zysków z obrotu kryptowalutami.

6. Perspektywa Fundacji „MOJE PODL@SIE. NOWOCZESNE, KREATYWNE, TWÓRCZE”

Rok 2017 stanowi w historii grantowej Fundacji okres o niepełnej dokumentacji źródłowej — w przeciwieństwie do sąsiadujących lat 2016 i 2018, nie dysponujemy szczegółowym opisem pojedynczego projektu zrealizowanego w tym roku. Zbiorcza wzmianka o 7 projektach zrealizowanych w latach 2015–2017 sugeruje, że działalność projektowa mogła być kontynuowana, lecz jej szczegółowa dokumentacja nie została przekazana do niniejszego opracowania.

W kontekście technologii roku (kryptowaluty, przygotowania do RODO) warto zwrócić uwagę na paralelę z misją Fundacji: podczas gdy część społeczeństwa ekscytuje się potencjałem szybkiego wzbogacenia się na Bitcoinie, druga część — grupy zagrożone wykluczeniem cyfrowym, które Fundacja wspiera od 2015 r. — pozostaje

całkowicie poza tym dyskursem, wciąż ucząc się podstaw bezpiecznego korzystania z internetu. Ta rozbieżność cyfrowa (digital divide) pogłębia się w miarę jak technologia staje się coraz bardziej wyspecjalizowana i wymagająca wiedzy finansowej.

7. Wnioski strategiczne

- Gorączki spekulacyjne wokół nowych technologii finansowych (jak Bitcoin w 2017 r.) niosą realne ryzyko dla grup słabo zorientowanych finansowo i cyfrowo — edukacja w zakresie bezpieczeństwa finansowego online powinna być integralną częścią programów przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu.
- Nadchodzące regulacje (RODO od 2018 r.) wymagają wyprzedzającego przygotowania organizacyjnego — NGO, które zaczną dostosowywać procedury z rocznym wyprzedzeniem, unikną presji czasowej i błędów wdrożeniowych.
- Luki w dokumentacji projektowej (jak w przypadku 2017 r.) utrudniają pełną analizę historyczną działalności organizacji — warto wdrożyć systematyczne archiwizowanie opisów każdego zrealizowanego projektu, niezależnie od jego skali.

8. Rekomendacje na 2018 rok

- Priorytetowo przygotować się do wejścia w życie RODO (25 maja 2018 r.): audyt procesów przetwarzania danych osobowych beneficjentów, wolontariuszy i darczyńców Fundacji.
- Rozważyć włączenie modułu o bezpieczeństwie finansowym w internecie (w tym o ryzykach związanych z kryptowalutami i piramidami finansowymi) do programów edukacji cyfrowej seniorów.
- Wdrożyć systematyczne archiwizowanie dokumentacji każdego projektu Fundacji, aby uniknąć luk informacyjnych podobnych do tej z 2017 r.

9. Słowniczek pojęć

- Bitcoin — pierwsza i najbardziej rozpoznawalna kryptowaluta, zdecentralizowana cyfrowa waluta oparta na technologii blockchain, stworzona w 2009 r.
- Blockchain — technologia rozproszonego rejestru (księgi) transakcji, zabezpieczona kryptograficznie i niezależna od centralnego organu kontrolującego.
- ICO (Initial Coin Offering) — forma pozyskiwania kapitału przez startupy poprzez emisję i sprzedaż własnych tokenów cyfrowych, popularna zwłaszcza w 2017 r.
- RODO/GDPR (Rozporządzenie o Ochronie Danych Osobowych) — unijna regulacja dot. ochrony danych osobowych, obowiązująca od 25 maja 2018 r.
- Kapitalizacja rynku — łączna wartość rynkowa wszystkich jednostek danej kryptowaluty lub całego rynku kryptowalut w danym momencie.

10. Źródła

Bankier.pl, „Od ekstazy do rozpaczy. Dramatyczny rok bitcoina”, grudzień 2018 (dane za 2017 r.).

Bitcoin.pl, „Podsumowanie 2017 roku”.

BitHub.pl, „10 powodów dla nowych szczytów Bitcoina w 2017”, „Bitcoin w liczbach w 2017 roku”.

CoinDesk, „From $900 to $20,000: Bitcoin's Historic 2017 Price Run Revisited”, 29.12.2017.

Interia Biznes, „Ile kosztował bitcoin 10 lat temu”, 2025.

Beatcoin.pl, „Jak kształtowała się cena bitcoina na przestrzeni lat?”.

Dokumentacja projektowa Fundacji „MOJE PODL@SIE”: „Spis pozyskanych dotacji” (brak szczegółowego wpisu za 2017 r.; zbiorcza wzmianka o 7 projektach 2015–2017 z wniosku 2026 r.), materiał przekazany przez Fundację 21.08.2026.